

них закладів України *С.Власенко, В.Дмитрієв, А.Кіценко, Г.Корольов, О.Куриленко, С.Раєвський, О.Ткачук*. В їхніх доповідях поки що не все ідеально, є багато дискусійних моментів. Але набутий досвід спілкування з провідними фахівцями-декабристознавцями може стати дороговказом професійного зростання.

У ході конференції відбулося кілька дискусій. По-перше, порушувалося питання про стан вітчизняного декабристознавства. Не секрет, що воно поки що суттєво відстає від російського. Тому сусіди нерідко вважають його периферійним, не вартим уваги. На наш погляд, воно стикається з низкою об'єктивних проблем (відсутність в Україні архівних документів, усталений міф про належність декабризму лише до російської історії) і переживає труднощі наздоганяючого розвитку.

По-друге, вкотре порушується питання про доцільність переосмислення декабристського руху. Багато дослідників і краєзнавців, переважно представники старшого покоління, виступають проти привнесення в декабристознавство нових думок та суджень, неначе останній бастион боронять герценівсько-ленінську концепцію. Більшість науковців розуміють, що закляки до ідейного застою фактично ставлять під сумнів доцільність існування декабристознавства взагалі. Третя дискусія точилася довкола намагання молодих дослідників довести ідейну спадковість між декабристами та учасниками "Помаранчевої революції" в Україні. Зокрема О.Куриленко намагався обґрунтувати, що обидві революції були спричинені політичною активністю прозахідної молоді. Ця дискусія відбувалася найгостріше, оскільки була пов'язана з проблемами сьогодення. На нашу думку, проводити паралелі між минулим і сучасним слід украй обережно. Нерідко вони призводили до побудови мертвих схем, які впродовж десятиліть нав'язувалися науковцям і суспільству. Так сталося з ленінською теорією про три етапи визвольного руху. Нам імпонує прагнення молодих дослідників бачити в подіях минулого не лише набір фактів, а й приклад для сьогодення. Проте для твердження про ідейні зв'язки між декабристами й учасниками "Помаранчевої революції" немає жодних підстав.

Конференція довела необхідність діалогу між ученими України та Росії, між представниками різних поколінь, між професіоналами та краєзнавцями тощо. Її матеріали заплановано видати окремим збірником.

В.В.Тельвак (Дрогобич), В.П.Педич (Івано-Франківськ)

VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

"КРАКІВ–ЛЬВІВ: КНИГИ, ЧАСОПИСИ, БІБЛІОТЕКИ XIX ТА XX СТОЛІТТЯ"

16–18 листопада 2005 р. в Кракові (Польща) проходила чергова VIII Міжнародна наукова конференція, присвячена дослідженню видавничого, літературного та бібліотечного процесу на галицьких землях XIX–XX ст. Вона традиційно відбувається з інтервалом у два роки, починаючи з 1986 р. Організатором форуму, як і в попередні рази, виступив Інститут наукової інформації й бібліотекознавства Краківської педагогічної академії імені Комісії національної освіти, котрим керує професор *Г.Косентка*. Роботу конференції відкрив ректор академії професор *Г.Жалінський*. Він привітав її учасників та підкреслив, що організований науковий форум, котрий має вже усталені традиції, попри свої конкретні завдання, відіграє також важливу роль щодо об'єднання дослідників різних країн, передусім поляків та українців, для спільного вивчення культури багатонаціональної Галичини XIX й XX ст. Також відрадним явищем було названо постійне збільшення кількості учасників конференції, що з року в рік представляють все ширшу географію наукових осередків. На даному форумі було заявлено доповіді 93 учасників, що представляли провідні польські (Краків, Варшава, Вроцлав, Лодзь, Торунь, Люблін та ін.) й деякі українські (Львів, Івано-Франківськ, Дрогобич) наукові осередки. Із привітальними словами до учасників конференції звернулися також декан гуманістичного факультету, професор *К.Карольчак* і директор Інституту наукової інформації та бібліотекознавства професор *Г.Косентка*. Робочими мовами конференції були польська й українська.

На пленарному засіданні було виголошено доповіді професора *А.Алексевич* ("Вибрані джерела до історії друкарні Піллерів у Львові"), професора *С.Сокул* ("Львівські редакторки, журналістки, публіцистки та видавчині (1783–1918)"), професора *Є.Яровецького* ("Краківський "Dziennik Polski" (1940–1945) на тлі конспіраційної преси демократичних угруповань доби окупації"), доктора *А.Знайомського* ("Внесок львівського наукового середовища в розвиток польської бібліографії від середини XIX ст. до 1939 р."), доктора *В.Кулка* ("Львівські та краківські гімназійні бібліотеки в добу автономної Галичини"), доктора *Б.Дамбровської* ("Співпраця бібліофілів Кракова та Львова в галузі науки про книгу") і колекціонера *А.Знаміровського* ("Львівські мотиви на екслібрисах польських та українських графіків"), що задали тон усьому форуму.

Робота конференції відбувалася в чотирьох секціях: "Книги та видавництва XIX і XX ст." (керівник – професор *М.Конопка*), "Бібліотеки XIX і XX ст." (керівник – професор *Р.Яскула*), "Часописи XIX й XX ст." (керівник – професор *С.Сокул*), "Літературна культура XIX й XX ст." (керівник – професор *К.Вожняковський*). Роботу всіх секцій супроводжували змістовні дискусії. Зауважимо, що перші три з них є традиційними для цієї конференції. Натомість остання, четверта по-

чала вперше працювати 2005 р. Як продемонструвала зацікавленість гостей форуму роботою останнього, організатори вдало визначилися із напрямками розширення його тематики.

Як на попередніх конференціях, так і на цій було заявлено досить багато учасників із України. В їхніх доповідях показано розвиток українського видавничого, літературного й бібліотечно-го процесу на галицьких землях, починаючи від другої половини XIX ст., що значно доповнювало презентовану польськими колегами картину. Українські дослідники представляли три наукові осередки: Львів (*І.Котлобулатова*, *О.Колосовська*, *Р.Самотій*), Дрогобич (*В.Тельвак*) та Івано-Франківськ (*В.Педич*).

На заключному пленарному засіданні також було виголошено кілька доповідей: професора *М.Конопки* ("Польська книгарня Б.Полонецького у Львові в добу галицької автономії"), доктора *Є.Вуйцик* ("Львівське книгарство міжвоєнного двадцятиліття в щоденниках та спогадах"), доктора *Г.Врони* ("Краківський індекс заборонених книг" з 1932–1939 років"), доцента *І.Котлобулатової* ("Жінки у львівському книгарстві XIX – початку XX ст."), доктора *М.Якубка* ("Краківська преса 1795–1918. Статистика й типологія"), доктора *С.Дзікі* ("Стан досліджень над пресою Кракова й Львова в 1990–2004 рр.").

Далі було підбито підсумки форуму, зроблено узагальнення й вироблено рекомендації для поліпшення роботи майбутніх наукових зустрічей. Закриваючи конференцію, професор *Г.Косентка* відзначила високий науковий рівень доповідей, виголошених на ній, подякувала учасникам зібрання та запросила до участі в наступному форумі, запланованому на осінь 2007 р. Від імені українських учасників конференції за можливість взяти участь в її роботі слова подяки висловила *О.Колосовська*, яка також оголосила, що X Міжнародну наукову конференцію прийматиме Львівський національний університет ім. Івана Франка, на що вже отримано згоду влади.

О.В.Янковська (Київ)

КРУГЛИЙ СТІЛ "ХРУЩОВСЬКА "ВІДЛИГА": ПЕРЕДУМОВИ, РЕАЛІЇ, НАСЛІДКИ (З ПРИВОДУ 50-РІЧЧЯ XX З'ЇЗДУ КПРС)"

23 лютого ц.р. в Інституті історії України НАНУ відбувся круглий стіл "Хрущовська "відлига": передумови, реалії, наслідки (з приводу 50-річчя XX з'їзду КПРС)". Для обговорення пропонувалися такі питання: радянське повоєнне суспільство: передумови хрущовських реформ; сталінізм та суспільство: морально-психологічний аспект; об'єктивні й суб'єктивні чинники десталінізації радянської країни; XX з'їзд КПРС і його значення для модернізації тоталітарної системи; внесок М.Хрущова у викриття сталінізму; національне питання як інструмент політичної боротьби; роль XX з'їзду КПРС у припиненні масових репресій; початок десталінізації в Україні; міжнародний аспект останньої; історіографія проблеми.

Вступне слово виголосив директор Інституту історії України НАНУ академік НАН України *Смолий В.А.*, який відзначив, що XX з'їзд КПРС став багато в чому поворотним пунктом в історії СРСР, хоча не всі покладені на нього надії згодом виправдалися. З'їзд і особливо історична доповідь М.Хрущова "Про культ особи та його наслідки" дали поштовх процесові оновлення суспільства, поклали початок розвінчанню деяких соціальних міфів сталінізму, вивільненню суспільної свідомості від догм та ідеологічних стереотипів.

В обговоренні взяли участь: *Бажан О.Г.* – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу регіональних проблем історії України Інституту історії України НАНУ; *Білокін С.І.* – доктор історичних наук, провідний науковий співробітник відділу історії України 2-ї половини XX ст., директор Центру культурологічних студій Інституту історії України НАНУ; *Даниленко В.М.* – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу історії України 2-ї половини XX ст. Інституту історії України НАНУ; *Кондрацький А.А.* – кандидат історичних наук, секретар комісії Київради з питань поновлення прав реабілітованих, голова Київського товариства політ'язнів і жертв репресій; *Копиленко О.Л.* – доктор юридичних наук, професор, віце-президент Академії правових наук України, директор Інституту законодавства Верховної Ради України; *Кульчицький С.В.* – доктор історичних наук, професор, завідувач відділу історії України 20–30-х рр. XX ст., заступник директора Інституту історії України НАНУ; *Лисенко О.Є.* – доктор історичних наук, професор, завідувач відділу історії України періоду Другої світової війни Інституту історії України НАНУ; *Майборода О.М.* – доктор історичних наук, професор, завідувач відділу етнополітології Інституту політичних та етнонаціональних досліджень НАН України; *Офіцинський Р.А.* – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Ужгородського національного університету; *Романюк І.М.* – кандидат історичних наук, доцент Вінницького національного університету ім. М.Коцюбинського; *Рубльов О.С.* – доктор історичних наук, учений секретар Інституту історії України НАНУ; *Шаповал Ю.І.* – доктор історичних наук, професор, керівник Центру історичної політології Інституту політичних та етнонаціональних досліджень НАН України; *Удод О.А.* – доктор історичних наук, провідний науковий співробітник відділу історії України 20–30-х рр. XX ст. Інституту історії України НАНУ.